

WTO CHAIRS
PROGRAMME

TİM AB Yeşil Mutabakatı Farkındalık Toplantıları I: 26 Ekim 2020

Dr N. Pınar Artıran

İstanbul Bilgi Üniversitesi

DTÖ Kürsüsü Profesörü

Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Uygulama ve
Araştırma Merkezi Müdürü

İstanbul Bilgi University
RESEARCH CENTER FOR
INTERNATIONAL TRADE
LAW AND ARBITRATION

İstanbul
Bilgi Üniversitesi

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Sunum Planı

- İklim Değişikliğine Yönelik Uluslararası Hukuk Metinleri
- AB Yeşil Mutabakatı
- AB İklim Kanunu
- Yeni bir Sanayi Stratejisi
- Karbon Fiyatlaması
- Yeşil Mutabakat Finansmanı
- Sınırdaki Karbon Uyarlamasının Hukuki Değerlendirmesi
- Eylem Planı

WTO CHAIRS
PROGRAMME

İklim Değişikliğine Yönelik Uluslararası Hukuk Metinleri

- Paris İklim Değişikliği Anlaşması
- Serbest Ticaret Anlaşmaları
- Yatırımların Korunması Anlaşmaları

İstanbul Bilgi University
RESEARCH CENTER FOR
INTERNATIONAL TRADE
LAW AND ARBITRATION

İstanbul
Bilgi Üniversitesi

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Avrupa Yeşil Mutabakatı Nedir?

- 24 sayfalık bir belge ama sonuçları fiziki hacminden çok daha büyük
- 2050 yılına kadar AB'ni iklim açısından nötr hale getirecek radikal bir proje
- Dünyanın en büyük 2. ekonomisi 2050 yılına kadar dünyanın sera gazı stokuna eklemeyi durduracak
- Toplumun ve ekonominin her yönünü kapsıyor, biyolojik çeşitlilik ve tarım için hedefler içeriyor.

Avrupa Yeşil Mutakabati: İçerik

- 2050 İklim-Nötr (AB'nin 2050 yılına kadar karbonsuz ekonomiye geçişinin tamamlanması) politika değişiklikleri
- AB İklim Kanunu
- Emisyon Ticaret Sistemi
- Sınırdaki Karbon Düzenlemesi (Karbon Vergisi)
- Sanayi Stratejisi ve Döngüsel Ekonomi Eylem Planı
- Finansman

Avrupa Yeşil Mutakabati: Hedefler

- 2050 yılına kadar net sera gazı emisyonlarının sıfıra indirilmesi
- Ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrılması
- Hiç kimsenin ve hiçbir yerin bu politikadan ayrı tutulmaması

AB İklim Kanunu

- 2030-2050 Sera gazı emisyonu indirim planı
- 4 Mart 2020: AB İklim Kanunu Teklifi
- Eylül 2020: 2030 Sera Gazı Emisyon Hedefinin Yükseltilmesi
- 2021: Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması teklifi

Yeni bir Sanayi Stratejisi

- Hedef: Enerji yoğun sektörlerin karbonsuzlaştırılması ve modernize edilmesi (çelik, kimya, çimento)
- Bu hedefe ulaşmak üzere gerekli yatırım (yılda yaklaşık 175-290 milyar Euro)
- 2030 yılına kadar 'sıfır' karbon emisyonlu çelik üretimine destek verilmesi

Karbon Fiyatlaması: Emisyon Ticaret Sistemi

- **Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) (25 milyar €):**
- ETS, Birliğin karbon pazarıdır ve AB emisyonlarının % 45'inden sorumlu sektörleri kapsar.

Karbon Fiyatlaması: Karbon vergisinin temelleri

- Bir karbon vergisinin geri planındaki saik, karbondioksit (CO₂) emisyonlarının maliyetini arttırmaktır.

Karbon Fiyatlaması: Karbon Vergisi ve Uluslararası Ticaret Kuralları

- Karbon kaçağının yarattığı sorunlar ve rekabet gücü üzerindeki etki, politika yapıcıları, rekabet koşullarını eşitlemek için ithalat ve ihracat işlemlerine ilişkin tedbirler ekleyerek bu ticari etkileri bertaraf etmek üzere yollar aramaya sevk eder.

Karbon Fiyatlaması: Karbon vergisinin temelleri

- Karbon vergisine tabi olabilecek ürünler veya hizmetleri belirlemek açısından, Komisyon, AB ETS'nin 3. ve 4. ticaret aşamaları kapsamında karbon kaçağı çalışmasının sonuçlarını inceliyor.

Karbon Fiyatlaması: AB dışındaki ülkelerde durum

- 1 Kasım 2019 itibarıyla, AB dışındaki 21 ülkede (BK dahil) karbon için bir yerel fiyat girişimi uygulamış veya planlamış, ancak bu ülkelerden sınırda karbon düzenlemesini hayata geçirmemiş.

Karbon Fiyatlaması: Sınırdaki Karbon Düzenlemesi

- “Karbon kaçağı” riskini azaltmak amacıyla eşyanın karbon içeriğini daha doğru yansıtan bir ithalat fiyatı oluşturulması
- Öncelikler:
  - DTÖ ve AB hukuku normlarına uygun bir düzenleme yapısı
  - Karbon kaçağı riskinin yüksek olduğu sektörlerle başlangıç
  - Emisyon Ticareti Sistemi kapsamındaki karbon kaçağı riskine ilişkin tedbirlerin alternatifi

WTO CHAIRS
PROGRAMME

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi: Hedefteki olası sektörler

- elik, alüminyum ve diğ r metal sektörleri,
- Cam ve seramik
- Çimento
- Madencilik ve tařocađı iřletmeciliđi ve imalat sanayii

İstanbul Bilgi University
RESEARCH CENTER FOR
INTERNATIONAL TRADE
LAW AND ARBITRATION

İstanbul
Bilgi Üniversitesi

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Sektör spesifik konular: Enerji

- Enerji önlemleri hem üretimi hem de kullanımı hedefleyecek.
- **8 Temmuz 2020 Hidrojen Stratejisi:**
- **8 Temmuz 2020 Enerji Sistemi Entegrasyonu Stratejisi:**

Döngüsel Ekonomi

- Sürdürülebilir ürün, hizmet ve iş modellerini norm haline getirmeyi ve tüketim kalıplarını ilk etapta atık üretilmeyecek şekilde dönüştürmeyi" amaçlayan yeni bir döngüsel ekonomi stratejisi
- 2030'a kadar piyasaya sadece "güvenli, döngüsel ve sürdürülebilir ürünlerin" sunulması amacı

Döngüsel Ekonomi

- Mart 2020: Atık Gönderileri Yönetmeliği
- Atıkları evde bertaraf etme taahhüdü

Kirlilik: Kimya Sektörü

- 2021: Hava, su ve toprak için bir "**sıfır kirlilik eylem planı**"
- Sağlık ve çevre korumasını iyileştirmek ve küresel rekabet gücünü arttırmak üzere kimyasalların regülasyonu

Yeşil Mutabakat Finansmanı

- Araştırma-Geliştirme, Yenilik, Teknoloji Transferi ve Yatırımlar için finansman kaynaklarının yaratılması (AB genelinde yıllık 260 Milyar Avro ek yatırım ihtiyacı doğacak)
  - AB fonları
  - Devlet yardımları
  - Kamu Alımları
- Farklı finansman olasılıkları
  - AB Yeşil Mutabakatı Yatırım Planı (1 Trilyon Avro)
  - Yenilikçilik Fonu (10 Milyar Avro)
  - LIFE, Horizon

Eylem Planı

- Sınırdaki karbon düzenlemesinin Türk üretici ve ihracatçılara olası etkileri ve alınabilecek aksiyonlar açısından sektörler ve firmalar bazlı bir bilinçlenme,
- AB'nin aday ve komşu ülkelere sağlamayı planladığı finansmandan optimum düzeyde yararlanmak üzere çalışma,
- AB Hukuku gereği, "Yeşil Mutakabat" kapsamında kamuoyu ve ilgili paydaşlardan düzenli geribildirim alınacaktır. Sektör temsilcilerinin bu sürece aktif katılmaları.

Eylem Planı

- “Yeşil üretim” odaklı üretim doğrultusunda “iyi uygulama örnekleri” üzerinden çalışmalar yürütülmesi
- “Avrupa Yeşil Mutabakat Finansman Planı (Sürdürülebilir Avrupa Yatırım Planı)” ve “Adil Geçiş Dönemi Fonu” kaynaklarından yararlanmak üzere çalışma yürütülmesi

Eylem Planı

- Sektörlerin ilgili Bakanlıklar ile diğer kamu otoriteleri ve STK'larla eşgüdüm içerisinde bilgilenmeleri ve üretim süreçlerini buna göre uyarlamaları
- AB'nin "Yeşil Mutabakat"ın çeşitli aşamalarını yasalaştırdığı süreci Türk sektörünün ve ihracat yapan firmaların yakinen takip edip, karar alma mekanizması üzerinde etki doğurmaya dönük katılım sağlaması
- "Yeşil üretim" odaklı üretim doğrultusunda "iyi uygulama örnekleri" üzerinden çalışmalar yürütülmesi
- "Avrupa Yeşil Mutabakat Finansman Planı (Sürdürülebilir Avrupa Yatırım Planı)" ve "Adil Geçiş Dönemi Fonu" kaynaklarından yararlanmak üzere çalışma yürütülmesi

Sonuç

- AB, uluslararası iklim politikasının itici gücü olarak kendisine yeni bir rol biçiyor ve şu anda şekillendirmekte olduğu hukuken bağlayıcı metinler ve düzenlemelerin geleceğin fiili küresel standartları haline gelme olasılığı yüksek.
- İş dünyası kendisini şekillenmekte olan yeni düzene uyarlamak durumunda.

WTO CHAIRS
PROGRAMME

Teşekkürler...

Dr. Pınar Artıran

pinar.artiran@bilgi.edu.tr

Istanbul Bilgi University
RESEARCH CENTER FOR
INTERNATIONAL TRADE
LAW AND ARBITRATION

Istanbul
Bilgi Üniversitesi

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES